

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 22. август 2012. године

Предмет бр. 45/08

ЛИНДА, друштво с ограниченом одговорношћу

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 22. августа 2012. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
г. Пола ЛЕМЕНСА
гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ
г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменути жалбу, уложу сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена пред Комисијом 12. новембра 2008. године и уписана је истог дана.
2. Дана 16. децембра 2008. године и 2. фебруара 2009. године, Комисија је затражила додатне информације и документацију од жалиоца. Жалилац је доставио свој одговор 17. фебруара 2009. године.
3. Дана 3. јуна 2009. године, Комисија је проследила предмет Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета. СПГС је доставио УНМИК-ове примедбе 24. јуна 2009. године.

4. Дана 12. августа 2009. године, Комисија је послала писмо жалиоцу позивајући га да поднесе своје примедбе на СПГС-ова запажања.
5. Дана 19. новембра 2009. године, Комисија је поново проследила предмет СПГС-у како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост предмета, у светлу Административне директиве УМИК-а бр. 2009/1 од 17. октобра 2009. за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права. СПГС је доставио УНМИК-ове примедбе 10. децембра 2009. године.
6. Дана 25. јануара 2010. године, Комисија је послала писмо жалиоцу позивајући га да поднесе своје примедбе на СПГС-ова запажања. Одговори жалиоца на УНМИК-ова запажања примљени су 26. јануара 2010. и 22. фебруара 2010. године.
7. Дана 20. септембра 2010. и 14. фебруара 2011. године, Комисија је послала писма Окружном привредном суду у Приштини, у коме захтева информације о његовим одлукама донетим по овом питању. Комисија је добила одговоре од Окружног привредног суда у Приштини 13. децембра 2010, 18. фебруара 2011. и 15. марта 2011. године.
8. Дана 13. маја 2011. године, Комисија је прогласила жалбу прихватљивом.
9. Дана 19. маја 2011. године, Комисија је обавестила СПГС-а о одлуци и затражила примедбе УНМИК-а на меритум предмета. Дана 11. јула 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
10. Дана 24. августа 2011. године, Комисија је поново проследила примедбе СПГС-а жалиоцу и позвала га да достави додатне примедбе. Дана 11. новембра 2011. године, Комисија је од жалиоца добила додатне примедбе
11. Дана 28. марта 2012. године, Комисија је од СПГС-а затражила додатне информације о меритуму предмета. Дана 26. априла 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
12. Комисија је 3. маја 2012. године проследила примедбе СПГС-а жалиоцу.
13. Дана 6. августа 2012. године, Комисија је од жалиоца примила додатне информације у вези са предметом.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

14. Грађевинска фирма „Линда д.о.о“, у даљем тексту „Линда“, друштво је с ограниченом одговорношћу. Читав удео ове компаније је у власништву г. Милаима Берише који је такође и њен директор.
15. Дана 26. јуна 2006. године, „Линда“ је закључила уговор са Зоном команде Косовског заштитног корпуса (КЗК) за изградњу просторија у Малом Белаћевцу. Према наводима жалиоца, иако су радови обављени уз технички пријем, КЗК је није исплатио 10% од уговорене цене.
16. Дана 25. августа 2006. године, предузеће које је жалилац закључило је други уговор са округом Зоне команде КЗК-а „Адем Јашари“ за изградњу војних просторија 50.

батаљона. Жалилац тврди да је КЗК платио само део уговорене цене и да је неоправдано задржао одређена плаћања према жалиоцу.

17. Оба уговора су потписана на УНМИК-овом меморандуму.
18. Главни администратор КЗК-а је тврдио да су одбици задржани због кашњења у грађевинским радовима. „Линда“ је оспоравала да су уговором одобрена таква одбијања и навела да је једина основа за привремено задржавање било каквог плаћања да се 10% од укупне цене куповине може задржати као гаранција за грађевинске радове, до годину дана. Она је тврдила да су сва кашњења током периода изградње била разумна и оправдана и да су радови оцењени као задовољавајући на техничком пријему.
19. „Линда“ је поднела два захтева за извршење обавеза из уговора Окружном привредном суду у Приштини, предмети Е. бр. 10/08 и Е. бр. 11/08. Захтеви су означавали канцеларију координатора КЗК-а као дужника. Оба захтева су одобрена 28. јануара 2008. године, а додата им је формулација извршења која садржи текст одлуке.

„Косовски заштитни корпус (КЗК) представља организацију која ради под контролом и надлежношћу СПГС-а. Према томе, ови случајеви обухватају питања која се тичу привилегија и имунитета УНМИК-а и Уједињених нација за чије решавање судови на Косову немају. УНМИК-ова Уредба бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову предвиђа да УНМИК има имунитет од било каквих правних процеса на Косову. У оваквим околностима, захтевам од Окружног (привредног) суда да прогласи да нема надлежност у овим предметима и да одбаци предлоге за извршење из судске евиденције.“
20. Након пријема ова два захтева за извршење од стране Окружног привредног суда у Приштини, УНМИК-ова канцеларија за правна питања (КПП) написала је писмо председнику суда 8. фебруара 2008. У писму је наведено следеће:

„Косовски заштитни корпус (КЗК) представља организацију која ради под контролом и надлежношћу СПГС-а. Према томе, ови случајеви обухватају питања која се тичу привилегија и имунитета УНМИК-а и Уједињених нација за чије решавање судови на Косову немају. УНМИК-ова Уредба бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову предвиђа да УНМИК има имунитет од било каквих правних процеса на Косову. У оваквим околностима, захтевам од Окружног (привредног) суда да прогласи да нема надлежност у овим предметима и да одбаци предлоге за извршење из судске евиденције.“
21. Дана 17. јула 2008. године, „Линда“ је послала писмо Окружном привредном суду у Приштини, напомињући да дужник није поднео никакву примедбу на налоге за извршење. Она је сходно томе захтевала од Суда да донесе одлуке о извршењу у предметима Е. бр. 10/08 и Е. бр. 11/08 надлежној банци тако да наведене суме могу бити пребачене на њен рачун.
22. Дана 26. јануара 2009. године, „Линда“ је послала друго писмо Окружном привредном суду у Приштини. Навела је да, пошто су надлежности са канцеларије координатора КЗК-а пребачене на Министарство за Косовске снаге безбедности и пошто је КЗК као одбрамбена снага сада распуштена, а Косовске снаге безбедности су установљене, правни наследник канцеларије координатора КЗК-а је Министарство за Косовске снаге безбедности у Приштини. Као резултат, Суд је 20. фебруара 2009. године дао обавештење у вези са два захтева за извршење уговора, достављено са формулацијом за извршење, косовском Министарству правде.
23. Дана 23. фебруара 2009. године, Министарство правде Косова је поднело две примедбе Окружном привредном суду у Приштини, које су усмерене против горе наведених одлука о извршењу за предмете бр. Е. 10/08 и Е. 11/08. Министарство правде је тврдило да Снаге безбедности Косова нису правни наследник КЗК-а, већ новооснована институција. Ове примедбе су по реду уписане под бр. С. 62./2009 и С. 61/2009.

24. Окружни привредни суд у Приштини је донео две одлуке: прву 26. фебруара 2009. године, за предмет бр. С. 62/2009 и другу 27. фебруара 2009. године за предмет бр. С. 61/2009. Суд је у оба предмета сматрао, узимајући у обзир захтев који је поднео жалилац (који се вероватно односи на писмо „Линде“ од 26. јануара 2009. године), да је тужени Министарство за Косовске снаге безбедности. Суд је даље сматрао да је Министарство за Косовске снаге безбедности административно државно тело, које нема својство правног лица. Према члану 73.1 Закона о парничном поступку, само физичка и правна лица могу бити стране у поступку. Члан 73.2 овог закона предвиђа да се посебним одредбама може одредити ко све може бити страна у поступку, поред физичких и правних лица. Тужени није био ни физичко ни правно лице, нити је био одређен као страна у поступку било каквим посебним одредбама. Из тих разлога, Суд је повукао своје одлуке у предметима Е. бр. 10/08 и Е. бр. 11/08 и прогласио првобитне захтеве неприхватљивим, будући да су усмерени против Министарства за Косовске снаге безбедности.
25. Дана 8. марта 2009. године, „Линда“ је поднела жалбу против одлука у предметима бр. С. 61/2009 и С. 62/2009. Ове жалбе су уписане од стране Врховног суда под бројевима Ае. 153/2009 и Ае. 59/2009. Дана 30. јуна 2009. и 21. септембра 2010. године, Врховни суд је одбацио ове жалбе као неосноване. Према наводима Врховног суда, Окружни привредни суд у Приштини је с правом донео одлуку да тужени, Министарство за Косовске снаге безбедности, нема својство правног лица и да такође не може бити страна у поступку на основу било каквих посебних одредби.
26. Дана 3. маја 2012. године, предузеће „Линда“ је обавештено преко примедби СПГС-а од 26. априла 2012. (видети § 12 изнад) да има право да поднесе захтев пред УНМИК-овим Локалним одбором за разматрање захтева.
27. Дана 3. августа 2012. године, жалилац је поднео захтев против Канцеларије координатора КЗК-а пред УНМИК-овим Локалним одбором за разматрање захтева.

III. ЖАЛБА

28. Жалилац се жали да КЗК није испунио своје уговорене обавезе, чији је захтев о извршењу одобрио Окружни привредни суд у Приштини 28. јануара 2008. Такође из жалбе проистиче да се жалилац жали на имунитет дат КЗК-у и на недостатак правне надлежности косовских судова над њим.
29. Комисија је мишљења да се може сматрати да се жалилац позива на повреду права приступа суду, посебно загарантованог чланом 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП). Такође се може сматрати да се позива на кршење права на ефикасан правни лек (члан 13 ЕКЉП), у комбинацији са правом на имовину (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП).

IV. ПРАВО

30. У својим коментарима достављеним након што је жалба проглашена прихватљивом, СПГС покреће две нове примедбе на прихватљивост жалбе. Он првенствено тврди да је жалба поднета више од шест месеци након ефективног датума када је УНМИК утврдио свој имунитет те је стога неприхватљива, јер је поднета ван рока од шест месеци. Он затим тврди да жалилац није исцрпео све

доступне правне лекове. Он, прецизније, тврди да је требало да жалилац поднесе жалбу пред УНМИК-овим Локалним одбором за разматрање захтева.

31. Пре наставка разматрања меритума жалбе, Комисија мора прво да размотри нове примедбе УНМИК-а на прихватљивост, сходно члану 2.3 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 од 17. октобра 2009. године за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права.

А. Правило од шест месеци

32. СПГС тврди да би жалба требало да буде неприхватљива јер је поднета више од шест месеци након што је донета коначна одлука. Прецизније, СПГС предочава да је коначну одлуку у овом предмету донео УНМИК 8. фебруара 2008. године, када је поднео своју тврдњу о имунитету Окружном привредном суду у Приштини. СПГС тврди да је жалба неприхватљива на основу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 пошто ју је жалилац поднео Комисији 12. новембра 2008. године.
33. Комисија се са овим не слаже. Шестомесечни рок назначен у члану 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 захтева да жалиоци уложе своје жалбе у року од шест месеци од коначне одлуке у процесу исцрпљености расположивих правних лекова. За потребе израчунавања шестомесечног периода, само се правни лекови који су уобичајени и ефикасни могу узети у обзир пошто жалилац не може да продужи стриктан временски рок у складу са Уредбом неодговарајућим или погрешним пријавама органима или институцијама које немају моћ или надлежност да понуде ефикасну правну заштиту за жалбу о којој се ради у складу са Уредбом (видети, случај *Тачи*, одлука Саветодавне комисије за људска права бр. 13/08 од 10. јуна 2011, § 37, видети, такође, у вези са шестомесечним роком прописаним чланом 35 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП): Европски суд за људска права (ЕСЉП), *Ферни против Уједињеног Краљевства*, бр. 14881/04, одлука од 5. јануара 2006; ЕСЉП, *Свенска Флигфоретагенс Риксфорбунд и Скајвејз експрес АБ против Шведске* бр. 32535/02, одлука од 12. децембра 2006; ЕСЉП, *Собцински против Пољске*, бр. 355/04 и 358/04, одлука од 25. септембра 2007; ЕСЉП, *Хиси против Албаније*, бр. 38349/05, одлука од 26. фебруара 2008.).
34. Дана 12. новембра 2008. године, када је предузеће које је жалилац поднело своју жалбу пред Комисијом, она је и даље била подложна поступку пред Окружним привредним судом у Приштини, који је започео 28. јануара 2008. године, а завршио се доношењем друге одлуке од 27. фебруара 2009. године. Такође, Врховни суд је одбацио жалиочеве жалбе 30. јуна 2009, односно 21. септембра 2010. године. Комисија закључује да је жалба, као таква, поднета на време. Комисија стога одбацује приговор који је уложио СПГС.

Б. Исцрпеност расположивих правних лекова

35. СПГС даље тврди да компанија жалилац није исцрпела све доступне правне лекове. Он прецизније тврди да је требало да жалилац поднесе жалбу УНМИК-овом Локалном одбору за разматрање захтева, јер је КЗК радио као орган УНМИК-а.
36. Чланом 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 предвиђено је да ће се свака жалба „која јесте или може убудуће постати“ предмет процеса УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна, а који је примењен на УНМИК чланом 7 Уредбе бр. 2000/47, „сматрати неприхватљивом“ зато што се такав процес сматра расположивим правним леком у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

37. Према члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, жалилац би требало да потражи уобичајену помоћ преко правних лекова који су доступни и довољни како би се добила репарација у вези са наводним кршењем права. Постојање поменутих правних лекова мора бити довољно сигурно, не само у теорији, већ и у пракси. У супротном, они неће имати неопходну доступност и ефикасност (случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 31. марта 2010, § 45; случај *Н. М. и остали*, одлука ХРАП бр. 26/08 од 31. марта 2010, § 35; упоредити, у вези са захтевом за исцрпеност домаћих правних лекова сходно члану 35 § 1 ЕКЉП, случај *Паксас против Литваније*, пресуда Европског суда за људска права (ЕСЉП) (Велико веће) бр. 34932/04 од 6. јануара 2011, § 75). Обично је на Комисији да се увери да је процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна, као било који други правни лек који УНМИК може покренути, „био ефикасан, доступан у теорији и пракси у релевантно време, односно, да је био приступачан, да је могао пружити репарацију у вези са (жалбом жалиоца) и понудио разумну шансу за успех“ (ХРАП, случај *Балај и остали*, § 45, и *Н. М. и остали*, бр. 26/08 под § 35, који се односи на случај *Акдивар и остали против Турске*, пресуда ЕСЉП од 16. септембра 1996, Извештаји о пресудама и одлукама, 1996. IV, стр. 1211, § 68).
38. Чланом 2.2 Административне директиве бр. 2009/1 ова надлежност је одузета Комисији. Ефекат те одредбе је да обавезује Комисију да сматра процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна приступачним и довољним правним леком.
39. Међутим, то не значи да сама чињеница да је УНМИК покренуо приговор на основу члана 2.2 Административне директиве бр. 2009/1 неизбежно доводи до закључка да се жалба сматра неприхватљивом. Комисија сматра да, када се покрене таква примедба, она мора да утврди да ли је предмет жалбе пред Комисијом такве природе да се разумно може покренути захтев којим може да се бави путем процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна. Комисија ће прогласити жалбу неприхватљивом само онда када је сигурна да се жалба налази *prima facie* у оквиру делокруга процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна. Насупрот томе, забрањено јој је да испитује да ли је исход поступка у могућности да пружи довољну одштету у погледу жалбе пред Комисијом, или да ли поступак пружа довољно изгледа жалиоцима за успех.
40. Поступак наведен у резолуцији Генералне скупштине Уједињених нација 52/247 од 17. јула 1998. о „одговорности трећих страна: временска и финансијска органичења“ (A/RES/52/247) и у члану 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 од 18. августа 2000. о статусу, привилегијама и имунитету УНМИК-а и КФОР-а и њиховог особља на Косову, наведеном у члану 2.2. Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1, дозвољава да Уједињене нације, према својој одлуци, дају надокнаду за захтеве у вези са личном повредом, болешћу или смрћу, као и губитком имовине или штетом насталом услед поступака УНМИК-а који нису предузети услед оперативне нужности. Жалбе у вези са кршењима људских права која се могу приписати УНМИК-у ће се сматрати неприхватљивим према члану 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 до степена да су довели било до личне повреде, болести или смрти или до губитка или оштећења имовине. Жалбе у вези са кршењима људских права која нису довела до оштећења такве природе обично неће бити у супротности са захтевом о исцрпености процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна.
41. У вези са приговором који је УНМИК уложио у вези са овим предметом, Комисија подсећа да се жалба, онаква каква је поднета, тиче неиспуњавања уговорених

обавеза КЗК-а, с једне стране, и имунитета датог КЗК-у и недостатку надлежности косовских судова над њим, с друге стране.

42. Део жалбе који се односи на неиспуњавање уговорних обавеза од стране КЗК-а имао је за резултат губитак имовине или њено оштећење. Комисија сматра да овај део жалбе спада *prima facie* у оквир процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна те се стога сматра неприхватљивим.
43. Други део жалбе тиче се поступака, пропуста или ситуација које очигледно нису довеле до повреде, болести или смрти нити до губитка имовине или оштећења. Као такви, ови делови жалбе нису покривени процесом УН-а поводом тужбених захтева трећих страна.
44. Међутим, Комисија сматра да су оба дела жалбе која се налази пред Комисијом толико међусобно повезана да би њихово раздвајање било вештачко и довело би до тога да једна жалба буде обрађена у процесу УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, док би истовремено друга жалба била обрађена од стране Комисије (видети случај *Балај и остали*, предмет ХРАП бр. 04/07, под § 52; случај *Н. М. и остали*, предмет ХРАП бр. 26/08, под § 42).
45. Комисија стога сматра да је цела жалба неприхватљива.

В. Ефекти одлуке да се жалба сматра неприхватљивом

46. Комисија сматра да је корисно да објасни ефекте своје одлуке, којом је закључила да се жалба сматра неприхватљивом.
47. Захтеви за исцрпеност доступних правних лекова по својој природи само су привремена ограничења прихватљивости. Ефекат изјаве о неприхватљивости по основу неисцрпености расположивих правних лекова у принципу је само одложиве природе, а не неопозиве. То значи да жалилац може поново поднети своју жалбу када сви неопходни процеси буду завршени.
48. Међутим, ако предузеће које је жалилац мора поново да поднесе жалбу након окончања процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, оно би било спречено да поднесе ту жалбу након рока Комисије за подношење нових жалби, односно 31. марта 2010. године (видети члан 5 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1). У том случају би захтев за пролажење кроз процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна заправо укинуо жалбу без могућности да је жалилац поново поднесе Комисији, упркос чињеници да је, као што је Комисија закључила 13. маја 2011. године, жалба била прихватљива према регулаторном оквиру применљивом када је она била поднета. Такав резултат би представљао увреду основних појмова правде.
49. Комисија је у сличним случајевима одлучила да мора бити доступан „специјални поступак“ којим би се омогућило да жалилац на време поново поднесе жалбу Комисији након окончања обраде његовог или њеног повезаног тужбеног захтева у процесу УН-а поводом тужбених захтева трећих страна (видети случај *Балај и остали*, предмет ХРАП бр. 04/07, поменут у § 37 изнад, под §§ 55-61; случај *Н. М. и остали*, предмет ХРАП бр. 26/08, поменут у § 37 изнад, под §§ 45-51). Комисија у овом предмету усваја исти приступ.
50. Комисија, сходно томе, одлучује, у складу са правилом 49 Пословника Комисије, којим је предвиђено да Комисија решава питања која нису регулисана овим

Пословником, да када се оконча процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, предузеће које је жалилац може тражити од Комисије да поново отвори овај поступак. Комисија ће одлучити, на основу информација које јој тада буду доступне, да ли да прихвати такав захтев или не.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући